

Wprowadzenie

Na przełomie 2025 i 2026 roku nakładem Wydawnictwa PETRUS ukazała się książka Pawła Piotrowskiego pt. *Muzyka liturgiczna jako akt komunikacyjny. Studium ku teologii komunikacji liturgicznej*, poświęcona zagadnieniu czynnego uczestnictwa wiernych w liturgii.

Obecnie autor przygotował do wydania drugą, pokrewną tematycznie pracę, w której podejmuje bardziej szczegółowe zagadnienie: możliwości i warunki zastosowania piosenki religijnej w liturgii. Książka nosi tytuł *Piosenka religijna wobec liturgii Mszy świętej*. Kryteria indywidualnej oceny i granice adaptacji.

Publikacja składa się z ośmiu rozdziałów o proporcjonalnej objętości oraz bogatej bibliografii, podzielonej na pięć kategorii i obejmującej zarówno pozycje polskie, jak i zagraniczne.

O tym, że Paweł Piotrowski posiada odpowiednie kompetencje do podjęcia takiego tematu, świadczy choćby jego dotychczasowy dorobek na polu muzyki religijnej. Jest człowiekiem o szerokim wachlarzu zainteresowań: teologiem, specjalistą z zakresu marketingu, redaktorem i wydawcą. Jednocześnie od lat pasjonuje się muzyką, zwłaszcza kościelną, i jest dobrym organistą. Doktorat z teologii uzyskał na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie, zaś doświadczenie w dziedzinie marketingu zdobywał m.in. w wydawnictwach WAM oraz Salvator.

Jest autorem ponad trzydziestu publikacji zwartych i ponad dwudziestu artykułów naukowych z zakresu muzykologii, teologii, filozofii i komunikacji. Znaczny jest także jego dorobek w dziedzinie aranżacji muzycznej, obejmujący ponad dwa tysiące utworów, a także wykonawstwa i publikacji nagrań religijnych, w tym ponad trzystu płyt CD i kaset. Jest również autorem harmonizacji organowych pieśni maryjnych, wielkopostnych i pasyjnych, eucharystycznych, przygodnych, oazowych, pogrzebowych, patriotycznych, kolęd i pastorałek. Należałoby ponadto wspomnieć o jego zaangażowaniu w prowadzenie różnych zespołów chóralnych oraz o współpracy z wybitnymi śpiewakami. Na tle tak szerokich kompetencji nie dziwi podjęcie przez niego kontrowersyjnego i wymagającego tematu zastosowania piosenki religijnej w liturgii.

Ponieważ dobra analiza danego zjawiska wymaga przedstawienia systemu, w którym ono funkcjonuje, Autor słusznie poświęca pierwsze cztery rozdziały omówieniu podstawowych odmian muzyki religijnej, różnych kategorii wykonawców, najważniejszych dokumentów kościelnych oraz wypowiedzi papieży z ostatnich dwóch stuleci na temat muzyki liturgicznej, ze szczególnym uwzględnieniem udziału dzieci i młodzieży w liturgii. Taki układ odpowiada konstrukcji książki: pierwsze rozdziały prowadzą od rozróżnień terminologicznych, przez zagadnienia dotyczące wykonawców, po normy kościelne i nauczanie papieskie.

Rozdział piąty skupia się na doprecyzowaniu samego przedmiotu analizy, czyli piosenki religijnej, jej historii i funkcji. Rozdział szósty przedstawia kryteria indywidualnej oceny utworu, natomiast rozdział siódmy podejmuje krytyczną analizę obowiązujących regulacji kościelnych, zwłaszcza Instrukcji Konferencji Episkopatu Polski o muzyce kościelnej z 2017 roku. Wreszcie w rozdziale ósmym przedstawiono praktyczne zastosowanie wypracowanych kryteriów na przykładzie sześciu wybranych utworów.

Wyniki przeprowadzonych badań oraz przedstawione propozycje mogą okazać się bardzo użyteczne dla wielu osób działających na polu muzyki liturgicznej. Przede wszystkim mogą uświadomić kompozytorom i autorom tekstów, jakimi kryteriami należy się kierować, aby ich twórczość mogła bezpiecznie przejść przez „wąską bramę” wymagań stawianych muzyce liturgicznej. Następnie mogą pomóc kierownikom chórów i schol, kantorom, a także duszpasterzom w trafnym doborze repertuaru spośród już istniejących piosenek oraz w ocenie możliwości ich dostosowania do liturgii.

Wreszcie praca ta może dostarczyć członkom komisji liturgicznych - zarówno Konferencji Episkopatu Polski, jak i komisji diecezjalnych - użytecznego i gotowego narzędzia pomocnego w ocenie proponowanych utworów pod względem ich przydatności w liturgii. Autor zresztą wyraźnie zaznacza, że opracowane kryteria nie mają zastępować decyzji kompetentnej władzy kościelnej, lecz służyć uporządkowanej analizie konkretnego utworu.

Wszystkich zainteresowanych muzyką religijną i liturgiczną, zarówno teoretyków, jak i praktyków, zachęcam do przeczytania tej gruntownie przemyślanej, a

zarazem napisanej przystępnym językiem pracy. Może ona pomóc w odróżnianiu wartościowych tekstów i muzyki od kiczu, który nie powinien znajdować miejsca w liturgii, a zarazem przypomina, że o wartości utworu nie powinna rozstrzygać sama jego nazwa, lecz jego rzeczywista treść, forma i funkcja.

Szczególne znaczenie ma to w pracy z dziećmi i młodzieżą. Chodzi bowiem o to, aby prowadzić ich ku chwaleń Boga śpiewem i muzyką dostosowanymi do ich możliwości, poziomu i umiejętności, a jednocześnie pozostającymi w zgodzie z duchem liturgii. *Ad maiorem Dei gloriam!*

Stanisław Ziemiański SJ